

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Style i formy monodii liturgicznej
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Styles and forms of liturgical monody
Kierunek studiów	Muzykologia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	II
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Nauki o sztuce
Język wykładowy	Język polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	ks. dr Michał Jędrzejski
---	--------------------------

Forma zajęć	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
Ćwiczenia	15	III	2

Wymagania wstępne	Znajomość notacji gregoriańskiej.
-------------------	-----------------------------------

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

Zapoznanie się z charakterystycznymi śpiewami łacińskimi roku liturgicznego. Analiza wybranych śpiewów, ich formy, stylu i modalności. Nabycie praktycznych umiejętności wykonania określonych śpiewów. Zapoznanie studentów z wynikami badań w obszarze monodii liturgicznej prowadzonymi w Instytucie Nauk o Sztuce KUL.
--

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Zna specyfikę przedmiotową i odniesienia między obszarem badań nad monodią liturgiczną, zwłaszcza w obszarze stylów i form monodii liturgicznej, a innymi subdyscyplinami muzykologicznymi. Ma pogłębioną i uporządkowaną wiedzę w zakresie stylów i form monodii liturgicznej. Zna metody wielokontekstowej analizy i muzykologicznej interpretacji monodii liturgicznej.	K_W02
W_02	Zna i definiuje terminologię muzykologiczną i muzyczną właściwą dla stylów i form monodii liturgicznej. Ma zaawansowaną wiedzę szczegółową z zakresu stylów i form monodii liturgicznej. Zna wybrane przykłady monodii liturgicznej reprezentatywne dla danego stylu i formy z uwzględnieniem właściwego okresu liturgicznego lub uroczystości.	K_W03
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Samodzielnie wyszukuje, analizuje, ocenia i selekcjonuje informacje ze źródeł pisanych i elektronicznych dotyczących stylów i form monodii liturgicznej oraz formułuje na tej podstawie krytyczne sądy z wykorzystaniem pogłębionej wiedzy muzycznej i muzykologicznej. Przeprowadza ich krytyczną analizę i interpretację w celu określenia ich znaczenia w świetle procesów historyczno-kulturowych. Potrafi przyporządkować wybrane przykłady monodii liturgicznej do właściwego okresu liturgicznego lub uroczystości. Potrafi wykonać wybrane przykłady monodii liturgicznej.	K_U02
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Dostrzega znaczenie refleksji muzycznej i muzykologicznej dla kształtowania się kultury w zakresie stylów i form monodii liturgicznej. Właściwie określa poziom swojej wiedzy z zakresu stylów i form monodii	K_K04

	liturgicznej oraz uznaje konieczność odwołania się do opinii specjalistów w uzasadnionych przypadkach. Docenia wartość monodii liturgicznej spośród całego repertuaru liturgicznego.	
--	--	--

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Formy recytatywne mszalne. Formy recytatywne oficjum. Antyfony mszalne. Antyfony oficjum. Psalmody mszalna. Psalmody oficjum. Responsorja mszalne. Responsorja oficjum. Hymnodia oficjum. Tropy. Sekwencje. Oficja rymowane. Dramat liturgiczny.
--

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne	Metody weryfikacji	Sposoby dokumentacji
WIEDZA			
W_01	Wykład konwersatoryjny	Kolokwium ustne	Protokół
W_02	Analiza tekstu		
W_03	Praca z tekstem		
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Analiza dzieła muzycznego	Referat pisemny	Protokół Wydruk referatu / plik z referatem
U_02			
U_03			
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja	Obserwacja	Protokół
K_02			

VI. Kryteria oceny, wagi...

Warunkiem niezbędnym do uzyskania oceny pozytywnej jest frekwencja na zajęciach mieszcząca się w limitach zapisanych w Regulaminie studiów KUL, regularne przygotowywanie się do zajęć, aktywny w nich udział (w zakresie przewidzianym formą zajęć) oraz realizowanie we wskazanych terminach i zgodnie z otrzymanymi zaleceniami zadań wyznaczonych przez prowadzącego (prace cząstkowe, referaty, eseje, prezentacje, analizy, itp.). Formę końcowego kolokwium (z odniesieniem do określonych efektów uczenia się) wskazano w punkcie V niniejszej karty przedmiotu (metody weryfikacji). Ocena końcowa jest średnią ważoną oceny uzyskanej na końcowym kolokwium i wszystkich ocen cząstkowych uzyskanych przez studenta na zajęciach na przestrzeni danego semestru.

Ocena bardzo dobra	Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu bardzo dobrym. Student prezentuje bardzo dobrą i uporządkowaną wiedzę w zakresie właściwym dla gatunków muzycznych monodii liturgicznej, bardzo dobrze omawia metody analizy i interpretacji monodii liturgicznej z uwzględnieniem tradycji, teorii i szkół badawczych, bardzo dobrze charakteryzuje kontekst historyczny i kulturowy towarzyszący przemianom stylistycznym łacińskiej monodii liturgicznej. Student bardzo dobrze rozpoznaje, analizuje i interpretuje wytwory średniowiecznej kultury muzycznej, bardzo dobrze określa ich znaczenie w kontekście procesów historyczno-kulturowych, bardzo dobrze potrafi przyjmować rolę lidera w realizacji działań ukierunkowanych na przekazywanie wiedzy muzykologicznej i muzycznej w specjalności: muzyk kościelny. Student bardzo dobrze dostrzega znaczenie refleksji muzycznej i muzykologicznej dla kształtowania się kultury, wykazuje gotowość do krytycznej oceny odbieranych treści, bardzo dobrze określa poziom swojej wiedzy oraz uznaje konieczność odwołania się w razie potrzeby do opinii ekspertów, wykazuje bardzo dobrą gotowość do podejmowania działań w zakresie przekazywania wiedzy o muzyce lub animowania życia muzycznego w roli lidera lub uczestnika działań naukowych, artystycznych lub edukacyjno-wychowawczych.
--------------------	--

Ocena dobra	Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu dobrym. Student prezentuje dobrą i uporządkowaną wiedzę w zakresie właściwym dla gatunków muzycznych monodii liturgicznej, dobrze omawia metody analizy i interpretacji monodii liturgicznej z uwzględnieniem tradycji, teorii i szkół badawczych, dobrze charakteryzuje kontekst historyczny i kulturowy towarzyszący przemianom stylistycznym łacińskiej monodii liturgicznej. Student dobrze rozpoznaje, analizuje i interpretuje wytwory średniowiecznej kultury muzycznej, dobrze określa ich znaczenie w kontekście procesów historyczno-kulturowych, dobrze potrafi przyjmować rolę lidera w realizacji działań ukierunkowanych na przekazywanie wiedzy muzykologicznej i muzycznej w specjalności: muzyk kościelny. Student dobrze dostrzega znaczenie refleksji muzycznej i muzykologicznej dla kształtowania się kultury, wykazuje gotowość do krytycznej oceny odbieranych treści, dobrze określa poziom swojej wiedzy oraz uznaje konieczność odwołania się w razie potrzeby do opinii ekspertów, wykazuje dobrą gotowość do podejmowania działań w zakresie przekazywania wiedzy o muzyce lub animowania życia muzycznego w roli lidera lub uczestnika działań naukowych, artystycznych lub edukacyjno-wychowawczych.
Ocena dostateczna	Osiągnięcie wszystkich założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się w stopniu dostatecznym. Student prezentuje dostateczną i uporządkowaną wiedzę w zakresie właściwym dla gatunków muzycznych monodii liturgicznej, dostatecznie omawia metody analizy i interpretacji monodii liturgicznej z uwzględnieniem tradycji, teorii i szkół badawczych, dostatecznie charakteryzuje kontekst historyczny i kulturowy towarzyszący przemianom stylistycznym łacińskiej monodii liturgicznej. Student dostatecznie rozpoznaje, analizuje i interpretuje wytwory średniowiecznej kultury muzycznej, dostatecznie określa ich znaczenie w kontekście procesów historyczno-kulturowych, dostatecznie potrafi przyjmować rolę lidera w realizacji działań ukierunkowanych na przekazywanie wiedzy muzykologicznej i muzycznej w specjalności: muzyk kościelny. Student dostatecznie dostrzega znaczenie refleksji muzycznej i muzykologicznej dla kształtowania się kultury, wykazuje gotowość do krytycznej oceny odbieranych treści, dostatecznie określa poziom swojej wiedzy oraz uznaje konieczność odwołania się w razie potrzeby do opinii ekspertów, wykazuje dostateczną gotowość do podejmowania działań w zakresie przekazywania wiedzy o muzyce lub animowania życia muzycznego w roli lidera lub uczestnika działań naukowych, artystycznych lub edukacyjno-wychowawczych.
Ocena niedostateczna	Niezrealizowanie założonych w niniejszej karcie efektów uczenia się. Student prezentuje niedostateczną i nieuporządkowaną wiedzę w zakresie właściwym dla gatunków muzycznych monodii liturgicznej, niedostatecznie omawia metody analizy i interpretacji monodii liturgicznej z uwzględnieniem tradycji, teorii i szkół badawczych, niedostatecznie charakteryzuje kontekst historyczny i kulturowy towarzyszący przemianom stylistycznym łacińskiej monodii liturgicznej. Student niedostatecznie rozpoznaje, analizuje i interpretuje wytwory średniowiecznej kultury muzycznej, niedostatecznie określa ich znaczenie w kontekście procesów historyczno-kulturowych, niedostatecznie potrafi przyjmować rolę lidera w realizacji działań ukierunkowanych na przekazywanie wiedzy muzykologicznej i muzycznej w specjalności: muzyk kościelny. Student niedostatecznie dostrzega znaczenie refleksji muzycznej i muzykologicznej dla kształtowania się kultury, wykazuje gotowość do krytycznej oceny odbieranych treści, niedostatecznie określa poziom swojej wiedzy oraz uznaje konieczność odwołania się w razie potrzeby do opinii ekspertów, wykazuje niedostateczną gotowość do podejmowania działań w zakresie przekazywania wiedzy o muzyce lub animowania życia muzycznego w roli lidera lub uczestnika działań naukowych, artystycznych lub edukacyjno-wychowawczych.

Podczas realizacji pełnego cyklu zajęć (jeden semestr) przewidziany jest jeden referat pisemny w połowie semestru oraz jedno kolokwium ustne pod koniec semestru. Referat polega na wnikliwym przeanalizowaniu i zinterpretowaniu jednego utworu reprezentatywnego dla monodii liturgicznej spośród zaproponowanych przez prowadzącego. Kolokwium polega na podaniu informacji na temat stylu i formy utworów przedstawionych w ciągu semestru przez prowadzącego oraz ich wykonaniu. Główne kryteria mające wpływ na ocenę końcową (kryteria weryfikacji stopnia realizacji założonych efektów uczenia się): znajomość cech formalnych utworów reprezentujących monodię liturgiczną, znajomość cech stylistycznych utworów reprezentujących monodię liturgiczną, znajomość cech modalnych utworów reprezentujących monodię liturgiczną, znajomość repertuaru monodii liturgicznej, znajomość źródeł zawierających monodię liturgiczną.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	15
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	30

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
<i>Graduale simplex</i> , Libreria Editrice Vaticana, 2017.
<i>Graduale triplex</i> , Solesmis: La Froidfontaine, 1979.
<i>Antiphonale Romanum I. Ad laudes matutinas in dominicis et festis</i> , Solesmis: La Froidfontaine, 2020.
<i>Antiphonale Romanum II. Ad vespertas in dominicis et festis</i> , Solesmis: La Froidfontaine, 2009.
<i>Graduale Novum I. De dominicis et festis</i> , Regensburg: ConBrio Verlagsgesellschaft, Libreria Editrice Vaticana, 2011.
<i>Graduale Novum II. De feriis et sanctis</i> , Regensburg: ConBrio Verlagsgesellschaft, Libreria Editrice Vaticana, 2018.
<i>Liber usualis</i> , Parisiis-Tornaci-Romae-Neo Eboraci: Congregatio Solesmensis, 1960.
D. Hiley, <i>Chorał Kościoła Zachodniego</i> , Kraków 2019.
R. Bernagiewicz, <i>Communiones Graduatu rzymskiego</i> , Lublin 2004.
R. Bernagiewicz, <i>Analiza chorału gregoriańskiego. Gatunki mszalnego proprium</i> , Lublin 2013.
<i>Śpiew gregoriański – wczoraj i dziś</i> , J. Bramorski, M. Karwaszewska (red.), Gdańsk: Akademia Muzyczna im. Stanisława Moniuszki w Gdańsku, 2020.
M. Bornus-Szczyciński, <i>Chorał gregoriański: muzyka poważna czy tradycyjna?</i> , w: <i>Kulturowe i edukacyjne konteksty muzyki religijnej</i> , Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy. Wydział Dyrygentury, Jazzu i Edukacji Muzycznej. Katedra Muzyki Kościelnej, t. 3, Bydgoszcz: Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy, 2021, s. 39-62.
S. Bajon, <i>Gregorian Chant Ordinary Rediscovered – Examples of Using Gregorian Melodies of the Ordinary of the Mass in the 20th- and 21st-Century Liturgical Compositions</i> , „Pro Musica Sacra”, 20 (2022), s. 29-48. https://doi.org/10.15633/pms.2002
S. Klöckner, <i>Handbuch Gregorianik: Einführung in Geschichte, Theorie und Praxis des Gregorianischen Choralis</i> , Regensburg: ConBrio Verlagsgesellschaft, 2013.
Literatura uzupełniająca
B. Sawicki, <i>W chorale jest wszystko</i> , Kraków 2014.
J. Morawski, <i>Teoria muzyki w średniowieczu. Wybrane zagadnienia</i> , Warszawa 1979.
W. Apel, <i>Gregorian Chant</i> , Bloomington 1958.
J. Ścibor, <i>Geneza struktur modalnych</i> , Lublin 1990.
I. Siekierka, <i>Wprowadzenie do chorału gregoriańskiego</i> , Lublin 2011.
E. Cardine, <i>Semiologia gregoriańska</i> , Kraków 2008.
<i>Szkoła Świętego Grzegorza</i> , Laus in Ecclesia, t. 1, t. 2, Dębogóra, 2013, 2017.
P. Wiśniewski, <i>Monodia tacińska w XLI edycji Śpiewnika Kościelnego Ks. Jana Siedleckiego</i> , „Teologia i Człowiek”, 30 (2016), nr 2, s. 111-128. https://doi.org/10.12775/TiCz.2015.024 (Biblioteka KUL)
P. Wiśniewski, <i>Das Reimoffizium von der Hl. Katharina im Pontificale von Płock aus dem 12. Jahrhundert</i> , „Seminare”, 40 (2019), nr 3, s. 171-183. https://doi.org/10.21852/sem.2019.3.12 (Biblioteka KUL)
P. Wiśniewski, <i>Repertuar gregoriański w nowym wydaniu (2013) niemieckiego śpiewnika liturgicznego „Gotteslob”</i> , w: <i>Cantare amantis est: wieloautorska monografia naukowa z okazji 80. urodzin ks. prof. dr.</i>

hab. Ireneusza Pawlaka, W. Hudek, P. Wiśniewski (red.), Lublin: Wydawnictwo Polihymnia, 2015, s. 350-359. (Biblioteka KUL)

P. Wiśniewski, *Tropowana antyfona maryjna Salve Regina w XV-wiecznym psalterzu oliwetańskim z Łodzi*, „Collectanea Theologica”, 92 (2022), nr 4, s. 121-138. <https://doi.org/10.21697/ct.2022.92.4.04> (Biblioteka KUL)

P. Wiśniewski, *Tropowane Gloria z mszy De Beata Virgine w Mszale Jagiellonów z Jasnej Góry. Przyczynek do badań śpiewów postgregoriańskich*, „Seminare”, 37 (2016), nr 2, s. 155-162. <https://doi.org/10.21852/sem.2016.2.12> <https://czasopisma.uksw.edu.pl/index.php/s/issue/view/819> (Biblioteka KUL)

M. Aleksandrowicz, *Teoria i praktyka wykonawcza monodii liturgicznej w XIX wieku : François-Joseph Fétis i jego Méthode élémentaire de plain-chant (1843)*, w: *Cantare amantis est: wieloautorska monografia naukowa z okazji 80. urodzin ks. prof. dr. hab. Ireneusza Pawlaka*, W. Hudek, P. Wiśniewski (red.), Lublin: Wydawnictwo Polihymnia, 2015, s. 363-379. (Biblioteka KUL)

S. Huralna, *Monodial stylistics in the liturgical works of Galician composers of the end of the XIX – first half of the XX centuries*, „Pro Musica Sacra”, 20 (2022), s. 49-67. <https://doi.org/10.15633/pms.2003> (Biblioteka KUL).